

III. évfolyam. Pozsony, 1901. október 15. 10. szám.

JÓ PÁSZTOR

KERESZTYÉN CSALÁDI LAP.

SZERKESZTI
KOVÁCS SÁNDOR
THEOL. AKAD. TANÁR.

ÁRA:
EGY ÉVRE 2 KORONA. — FÉLÉVRE
1 KORONA 20 FILLÉR.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 15-ÉN.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 15-ÉN.

Egy szám ára 20 fillér.

BALASSAGYARMAT

BALASSAGYARMATI KÖNYVNYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

1901

TARTALOM

Vallat a kis fiam	Szabolcska Mihály.
Jézus a világ világossága	K. S.
Barát és primás	Kada Elek.
A földi és mennyei hajlékról	Sz. F. I.
Hang a szomorú időkből	
Jó könyvek	
Az egyházi élet köréből	

Az igen tisztelt lelkész, vallástanár és tanító urakat bizalommal kérjük, legyenek szívesek

a „JÓ PÁSZTOR“-t

t. híveik és tanítványaik közt terjeszteni. Hét előfizető után tiszteletpéldányt adunk.

Mutatványszámokkal kívánatra készséggel szolgál a kiadóhivatal: **B.-Gyarmati Könyvnyomda Részvénytársaság.**

JÓ PÁSZTOR

KERESZTYÉN CSALÁDI LAP.

SZERKESZTI
KOVÁCSSÁNDOR
THEOL. AKAD. TANÁR.

ÁRA:
EGY ÉVRE 2 KORONA. — FÉLÉVRE
1 KORONA 20 FILLÉR.

Vallat a kis fiam . . .

*Vallat a kis fiam,
Napról-napra újból:
Hogy minek is jöttünk mink el
A régi falunkból?
Sajnálja az udvart,
A kertet, a fákat,
S ellenem új meg új
Okokat találgat.*

*„Hejh, ott a hegyek közt
Ugy-e apám, édes,
Csak közelebb voltál te is
A jó Istenkéhez?“ . . .
— Én feleletképpen
Befogom a száját,
S összecsókolgatom
Mind a két orcáját.*

*A jó emberekhez,
Én édes virágom,
Egy közel van a jó Isten
Bárhol a világon.
Legközelebb pedig
Nekem mindig ott van:
A ti rámfonódó
Meleg karotokban!!!*

Szabolcska Mihály.

Jézus a világ világossága.

János ev. VIII. 12.

Ismét szóla azért Jézus nekik mondván: Én vagyok e világnak ama világossága; a ki követ engem, nem jár a sötétben, hanem életnek világa leszen annak.

Az emberi léleknek vele született sajátsága az a kielégítést szomjúhozó vágy, mely a földről, a föld gyarlóságai közül tökéletesebb világ felé ragadja. A gazdag, a kit minden óra új gyönyörrel kínál s a ki az élet javainak mohó élvezése közben meg-megdöbben arra a gondolatra, hogy minden «földi öröm hervadandó», — e tökéletesebb világba menekül lelkével az elmulás üldöző félelme elől. S a szegénynek, a kire ez arasznyi lét is teher, a ki roskadozik a gond, kétség, szenvedés súlya alatt, e tökéletesebb, boldogabb világ gondolata egy nyugasztaló «édes álom a kemény nyoszolyára.» Egy szóval örömünk és bánatunk, ujjongásunk és kétségbeesésünk egyiránt a menny felé mutat: onnan sarjadtunk, oda kell törekednünk! Lelkünknek ezen állandó elégedetlensége mindennel, amit az élet adhat, ösvágya a tökéletesség, a menny, Isten országa felé élt minden időben a teremtés óta: Istennek képe ez a földi, mulandó porból teremtett emberen. Olykor, a midőn a szív idegen oltáron áldozott érzelmeivel, eszmény helyett érdek bilincselte magához, rövid időre el-elszunnyadt ez az olthatatlan sóvárgás; de annál hatalmasabban, emésztőbben csapott fel lángja a hamu alól, ha az ember botlását felismerte és sülyedésétől megrettent. A gondviselő Isten azért rendelte a vallást, a szent evangyéliomot, hogy az emberről leszaggasson minden érdekszálát, a mi a földön marasztja és felfelé törő lelkének égbe emelő szárnyakat adjon. A történelem bizonyítja, hogy az emberi nem fejlődésének minden válságában megjelent az isteni kegyelem küldötteképen a vallás, hogy a szenvedőt vigasztalja, a csüggedőnek támasza s a mennyet keresőnek útmutatója legyen; bizonyítja, hogy minden korszaknak, mely szelleme s művei által halhatatlanná lett, a vallás, a Krisztus evangyélioma volt termékenyítő, ujjászülő ereje. Tanulságai a figyelmes szemlélőben megérlelik azt a meggyőződést, hogy az Istennek nemcsak választott népe van, a kit mindenek felett kegyél és szeret, hanem vannak választott korszakai is, a melyekre kiönti kegyelmének s szeretetének egész gazdagságát. Ilyen választott korszaka az isteni kegyelemnek a reformáció százada, a midőn az ember hosszas tévelygés után visszatért üdvének forrásához, az evangyéliomhoz s hitben, életben megújult attól az erőtől, mely az ujjonnan fölfedezett Krisztusról szétáradt a világra. Csodás, megra-

gado világ az, a mit e kor emlékei föltárnak előttünk, de egyszersmind idegen világ a mi földiekért égő, érdekez tapadó lel-künknek. Törpeségünk érzetében, félve, hódolva tekintünk föl hozzá s áldjuk a Mindenhatót, hogy nevét így megdicsőítette gyarló emberek által! A reformáció tanulsága ugyanaz az igazság, a mit választott alapigénk kifejez: Jézus a világ világossága; minden szép és nemes, a mi a világon létezik, egyénnek, egyháznak és emberiségnek megújhodása, az ő műve.

Én vagyok e világnak ama világossága; a ki követ engem, nem jár setétben, hanem életnek világa lészen annak. Jézusnak e szavaiból komoly intő szó és biztató ígélet hangzik felénk. A komoly intő szó: Kövess engemet! A biztató ígélet: nem jársz a sötétben!

Én vagyok a világnak ama világossága . . . ! Kövess engemet! Nem fölösleges ez intő szó, testvéreim az Úrban, sem a keresztyén lélekre, sem a keresztyén egyházra. Hiszen az ember lelki élete, épúgy magáé a keresztyénségé, folytonos fejlődésben van s állandóan reá szorúl Isten ígéletének útmutatására. Sem az egyes ember, sem a keresztyénség el nem érheti célját válságok és küzdelmek nélkül. Hiszen a küzdes feltétele a diadalnak. Az az ember, a kinek élete az örökös egyformaság elegyengetett medrében folydogál, a kinek lelkében nem tomboltak soha viharok, minden ellenállás nélkül idomúlt a viszonyok hatásához, nem emelkedhetik a köznapiság szűk körében mozgók színvonalán felül, lelkének kincsei örökké rejtve maradnak, gyümölcstelen fa, melynek elszáradását senki sem siratja meg. Mennyi belső harcot kell megvívnia a lélekeknek a bölcsőtől a koporsóig! mennyi nehéz kísértés vár reá az élet munkamezején! A ki érezte a rossz példa gyilkoló fulánkját lelkén, mint fogékony gyermek; a ki egy pillanatra, elbódúlt a világ örömeinek szédítő mámorától, mint ifjú; a ki hordozta a fájdalom, csalódás nehéz keresztyét, mint férfi; a kit megtagadtak barátai, akit családi tüzhelyénél gyötrellem várt, a kit megsebzett szívére a részvétlenség, — tudja, érti, mit ér ez a szó, mennyi belső küzdelmet, kínos vergődést, mennyi lemondást jelent ez az intés: Kövess engemet! Arcon gyöngyöző veríték, késő bánat jeléül omló könnypatak, nehéz sóhajok emléke fűződik hozzá!

Szüksége van erre az intésre a keresztyén egyháznak is, a mely elé Jézus azt tűzte ki célúl, hogy valósítsa meg Isten országát e földön. Ha a keresztyénség nem tan, hanem élet, a mint tényleg az s az élettől elválaszthatatlan a fejlődés gondolata, hogyan képzeljük el e fejlődést a krisztusi szellem, a világ világossága nélkül? Ha ez a nap nem ragyogna folyton útja felett, a keresztyénség hamar el-terne isteni hivatásától s pályája győzedelem helyett szégyenletesen,

nyomtalanul enyésznek el. A keresztyén egyház, míg borúlt volt fölötte az ég és martírkoszorút szerzett a hűség, nem tántorult meg, — híven követte Jézust útján, — de a midőn megízlelte s édesnek találta a hatalom, fény, gazdagság kívánatos gyümölcsét, elhagyta az üdvözítőt, a világ világossága helyett bolygó s ingoványba csaló lidércfény után járt. Nem a szívet egészen elfoglaló hit, hanem az egyház szabályaihoz való szolgai alkalmazkodás, nem a munkás, fáradhatatlan, önmegtagadásig fokozódó szeretet, hanem az emberi tetszészajt vadászó cégéres jótékonyosság; nem a lélek szabad, bizalmas közeledése Istenéhez, hanem Istennek külső, szemképráztató, de hideg szertartásokkal való tisztelete volt a cél, volt az erény. A keresztyénség üdvözítő, újjáteremtő hatalom volt, midőn a megváltót követte; elsilányult, hitelét veszté, midőn földi nagyság volt lelkének álma. Ime önmagunk vizsgálata s a keresztyénség fejlődésének rejtélyeibe való mélyedés az embernek élethivatásul tűzi ki, hogy kövesse az üdvözítőt, a világ világosságát! «Példát adtam néktek, hogy a mint én cselekedtem, azonképen cselekedjete ti is.»

Keresztyén ember, keresztyén egyház, ha Krisztus tanítványának. Krisztus egyházának vallo és hirdeted magadat, ne a világnak ösvényén járj, ne földi célokért küzdj, hanem kövesd Jézusodat. Kövesd, — de ne azt a Jézust, a mivé a pihenni nem tudó emberi képzelem, a külső jelekből táplálkozó s emberöltőről emberöltőre szálló hagyomány formálta, a kinek nevében máglyákat raktak, a kinek nevében a kolostorok falai közt henyétek és dőzsöltek, a kinek nevében kincseket halmoztak fel, de nem a könyörület és irgalom munkájára, hanem ragyogásra, a hatalom és külső tekintély alacsony eszközéül. Ne ezt a Jézust kövesd, hamis bálvány az, méltatlan arra, hogy térdelj előtte, — hanem azt a Jézust kövesd, a kinek az volt eledele, hogy cselekedje az ő mennyei atyjának akaratját, a ki jól mivelve járt szerte az emberek között, a ki lehajolt a bűnöshöz, hogy felemelje s a ki áldozatul adta magát az emberiség bűnéért. Kövesd őt a templomba, hallgatni az örök élet beszédét; kövesd a pusztába, a hol hivatásszeretete győzött a világi javak minden csábításán. Kövesd a betegek, szenvedők és elhagyottak közé, a kik vigasztalásra szomjúhoznak; kövesd a bűnösökhöz, a kiket a fennhézjó világ elítélt, kitaszított s a kik esengve várják szabadítójukat; kövesd a Golgothára, a hol nagy áldozatát meghozta s a hol kínzóinak minden gúnyt, fájdalmat megbocsátott. Kövesd Jézust, megváltódat, fogadd meg intő szavát! Világon csüggő lelked hasztalan keres más vezért az élet viharában; földi érték, emberi bölcsesség mulékony, mint vizen a buborék, élete csak pillanatnyi. Az örök

levés és enyészet e gazdag változatú világában csupán a krisztusi szellem, a jézusi szeretet maradandó, a mit nem ér hervasztó szél soha.

Én vagyok e világnak ama világossága: a ki követ engem, nem jár a sötétben, hanem életnek világa léssen annak.

A komoly intő szó nyomán ime biztató ígéret jár: 'Nem jársz a sötétben!

Nagy vigasztalás rejlik e szavakban. Ez az ígéret záloga nemes törekvéseink sikerének, záloga a bűnön való diadalnak, záloga annak, hogy Isten el nem hagy, ha rá bizzuk ügyünket, ha szent akaratjának útjain járunk. A ki Krisztustól el nem szakad, azt Krisztus sem hagyja el. Ezen megnyugtató tudat fakaszthatta az egyházi költő ajkán azt a szép régi énekünket, melyben a fiúi bizodalom és odaadás meleg hangja csendül meg:

Istentől el nem állok,
 Ő sem áll el tőlem,
 Habár inségbe szállok,
 Ott is megtart engem.
 Mindenkoron készen
 Rajtam gondviselése,
 Mind reggel és mind estve,
 Segítségem léssen.

Nézzünk a körülünk hullámzó életbe s első pillantásra fölismerjük azokat, a kik Krisztust követik s ennélfogva nem járnak a sötétben. Tekintetök nyugodt, bátor; homlokuk felhőtlen; szemökből a boldog öntudat sugara villog ki. Hálás szívvel veszik Isten kezéből az élet ajándékait, de nem merülnek el bennök, gyermeki megadással viselik a dorgáló vesszőt, zúgolódó panaszra nem nyílik fel ajkuk. A világ fia mindig csak a legközelebbi célt látja, a hová könnyen, minden fáradság nélkül, könnyen eljuthat; mivel nem ismerheti azt a tiszta, Istennek tetsző örömet, a mit a nemes lélek a nagy cél felé való lankadatlan törekvésben érez, a föld muló gyönyörével csillapítja vágyát. «Siess örülni, míg itt van a tavasz, ha egyszer ifjúságod elnyílik, új szirmot nem hajt többé.» A Krisztus követője messze előre tekint, tisztán látja életének végső célját, feléje tör állhatatos lélekkel, ingadozás nélkül. Siet munkájával, mert rövid az élet s ki tudja bevégezheti-e? A világ fia önmagát tekinti célnak, melylyel szemben minden csak eszköz, család, baráti frigy, egyház, haza és emberiség. Rendeltetésök az, hogy vágyait szolgálják. A Krisztus követője eszköznek tekinti magát Isten kezében embertársainak boldogítására, Isten országának terjesztésére; nem

áldozatot vár, hanem áldozatot hoz. A kiben felébredt az a tudat, hogy ő az isteni kegyelemnek eszköze, joggal elmondhatja magáról: Élek, de többé nem én, hanem él bennem a Krisztus. Az önfeláldozásnak gondolata teszi őt Jézusnak méltó tanítványává, szívét Jézus hajlékává. Reá illenek alapigénk szavai: «nem jár a sötétben, hanem életnek világa leszen annak.»

Ez a gondolat, az önfeláldozás gondolata tette nagygyá a XVI. századot, avatta a történelem hőseivé a reformátorokat, Luthert és társait. A reformációt megelőző kor, míg az egyén jogát, az egyéni kiválóság feltétlen érvényesülését hirdette, rideg önzésre tanította az emberi szívet. Soha nem termett nemesebb fa hitványabb gyümölcsöt. Az önzés jege azonban fölengedett az első napsugártól, mely a fölfedezett Bibliából rája esett, fölengedett az önfeláldozásnak azon nagyszerű példájától, a mely a Golgatha hegynek örökkévaló dicsősége. A reformáció az önfeláldozás eszméjében új életelvet adott az elhasznált régi helyébe a világnak, a mely a következő nemzedékben gazdagon gyümölcsözött. Az önérdékeknek élő apák gyermekeiből, unokáiból a hitnek buzgó, elszánt vértanúi lettek, a kik az üldözések idején, a míg alattuk égett a máglya, a míg fedetlen testükön vér serkedt az ostorcsapástól, a míg erőtlen karjukat tépte a gálya evezője, diadalmas hittel énekelték:

Vérünk s éltünket,
Nőnk s gyermekünket
Mind elvihetik! . . .
Mit használ az nekik?
A menny mégis a mienk.

Jézusnak önfeláldozása ime másodízben lett az emberi lélek megváltójává, új ég, új föld teremőjévé!

A reformáció nagy világtörténelmi esemény; nyomában, a hová csak elhatott, mindenütt új élet támadt. De ez új életnek forrása, a reformáció nevéhez fűződő általános újjászületésnek főtényezője a Krisztus evangéliuma volt. Vajha ezen tanútság elkísérne bennünket az Úr házából az élet munkazájába, hogy akár örülünk, akár gyászolunk, Jézus legyen vendégünk! Vajha ne felednénk soha, hogy egyénnek, egyháznak, ha céljához el akar jutni, Krisztust, a világ világosságát kell követnie! Vajha életünk minden nagy pillanatában a midőn kétségek gyötörnek s a jövőndő aggaszt, föltűnne lelki szemink előtt vígasztalva, buzdítva, lelkesítve alapigénk: «Én vagyok e világnak világossága; a ki követ engem, nem jár sötétben, hanem életnek világa leszen annak! Ugy légyen! Ámen!

K. S.

Barát és primás.

Az Úrnak 1690-ik esztendejében, Szt. György nap előtt való vasárnapon, nagy tözsgés volt a kecskeméti kálvinista templom kőkerített udvarában. A prédikáció után nem akartak hazaszéledni a hívek, hanem odagyűltek a cinterem elé s fejszóvalva, mormogva hallgatták Patai István uramat, az egyházi és világi tudományokban megőszült scolamestert, a ki valami rettenetesen megbotránkoztató dolgot magyarázhatott, mert minden második szava után lecsapta az ezüstveretű botját a koc ka-kőre.

A felháborodása a népre is ráragadt. A fejszóválás, mormogás után itt is, ott is felhangzott egy pattogó szó, kifakadás, sőt már az öklök is emelődtek az égnek s Isten tudja, mivel tetejézte volna be a nép a scola-mester szavát, ha ki nem lép a templomból Lenti Papp János prédikátor uram.

— Békekesség legyen, atyámfiak. Azért van városházánk, hogy ott hányjuk-vessük a város dolgát. Előljárók bölcsességébe ne vágjon bele az össze-vissza beszéd. Isten hírével ballagjon ki-ki hazafelé, majd teszünk róla, hogy a violentia keserűség nélkül múljék el rólunk.

A nép lecsendesült, csak az öreg Magó tímár, meg a Lakos kovács húzogatta a vállát; de azok is türtőztették magukat, mikor látták, hogy a prédikátor, scola-mester, Sárközy Pál bíró uram és a többi tanácsbeliek összeverődve, komoly lépésekkel haladnak a városháza felé.

Ugyanekkor volt vége a pópista-atyafiak miséjének is. Azok csendesebbek voltak. Suttogva-buttogva tanakodtak egymás között s kivált az a csomó pópista előljáró, a kik Gellért barát vezetése alatt szintén a városháza felé haladtak, úgy összedugták az orrukat, mintha gyóntak volna a barátoknak.

Illendőségtudással köszönté egymást a két felekezet eleje, aztán egybeolvadva, hivatásukhoz mért tempós lépésekkel haladtak befelé.

Fontos dolog volt a napirenden. Azt abból is lehetett következtetni, hogy Csedesz Balázs udvarmester uram hat nagy cínedény bort helyezett a hosszú asztalra. Aztán meg az öreg Agyas Bóka Pál tizedes bajúsa nagyon kajlán hajlott lefelé, ez pedig azt jelentette, hogy olyan nagy gond szakadt a város nyakába, a mely még a mindent tudó tizedes esze tekergésén is csomót kötött.

Biz ott nem volt hiányosság a gondban, kivált mikor minden tanácsbéli ott ült már a maga helyén, aztán Bede Lukács főbíró uram odaadott egy írást a János deáknak, hogy olvassa fel hau-

gosan, hát minden ember arcán meglátszott, hogy olyanformát érez, mintha a gégejét szorongatnák. Csupán a pápista-részről akadt egy ember, a kin nem látszott a megilletődés. Kucka Péter uram elkezdte a két hüvelykújját egymás körül forgatni, a pilláit kegyesen leeresztette, aztán bánta is őkegyelme, akár bú, akár bá, csak őtet hagyják szundikálni.

János deák felállt, jó nagyot köszörült a torkán, aztán elkezdte az írást olvasni, a mint következik:

«Adassék ez levelem kecskeméthieknek és kőrösieknek hamar-sággal. Meglássá a kecskeméthi bíró vagy eskütt, ott Kecskeméthen megolvassván a levelet, maga vigye mingyárt Kőrösre, mert ha külömb léssen, nem esik jól az ő számára.

«Isten áldgyon meg benneteket. Kecskeméth és Kőrös, mind kettőtöknek megparancsoltam vala az elmúlt esztendőben, hogy mind az két helyről kimennyenek a Predicatorok, Mesterek és Kompánok, csakugyan nem ~~lén~~ meg, de csakugyan meg léssen Isten által. Elég nyomorultak vadtok ezen kívül is megsanyarodott és kárvallott Emberek, s naponkint is eleget szenvedtek Isten előtt én oka ne legyenek mi talál benneteket. Bánom és sajnálom, hogy Kecskeméthen a Pápisták is fognak szenvedni a Cálvinista eretnekek miatt; Kőrösön sok ártatlanok a veszedelmes kemény fejű rosszak miatt is. Átkozatok ámbár, de böcsületemet megkeresem. Ezen kívül hogy közön-ségessen mind az két helyben szenvedtek, rabok lésszenek, a kik ezeknek okai lésszenek. Bizony nem volna arra úttya annak a Regimentnek s hadnak, a ki arra fog menni. Isten tarcson meg benneteket. Dat. Viennae 15. aprilis 1690. Jó akarótok Széchény György Esztergomi Érsek.»

Moraj zúgott végig a város öregei között. Mindegyiken meglátszott, hogy nincs ínyére az a dolog, csak az egy Kucka Péter nem jött ki a sodrából mindaddig, míg a kupát felényújtó Cimbalmos László a fülébe nem súgta: zabba mennek a lovak, Kucka uram!

Nagyot bámult a kupára, aztán odatapadtak a szemei a galambősz Gellért barátira, a ki felemelkedett helyéből s érces hangjával megkezdte a beszédet:

— Érdemes bírák és esküdt uraimék, én amondó vagyok erre a levélre, hogy tisztelet, becsület a primásnak, hiszen nyomban elküldjük a levelét Kőrösre, ott csináljanak vele, a mit tetszik, de mi erre a parancsra rá nem állunk. Ha eddig meg tudtunk lenni pápisták, kálvinisták egymással békességben, most se változott meg felettünk az egy Isten, hát ezután is összetartunk a szeretetben. A primás azt tegye Esztergomban vagy Bécsben a mi neki tetszik, de Kecskemétnek nem parancsol.

Lenti Papp János prédikátor szótlánul kelt fel, átölelte a szőr-csuhás barátot s még a zsörtölődésben élő Patai scolamester uram is már ott volt, hogy kicsordul a könyje, ha ki nem zavarja az érzékenységéből Kucka Péter uram tukma nyekegése:

— Már csak bajos az ilyen hirtelen való végzés, mert hát a katonák!? A regiment!? A hadak útja!? A veszedelem!? Óh, kegyes Istenkém, a rabság és a szenvedés!?

No, a scolamester uramnak se kellett több. Olyanná vált, mint a paprika s engedelem nélkül vágott bele a beszédbe:

— A ki ijedezik, mint a gyöngye borjú a pucoktúrástól, hát az ne jöjjön ide tanácskozni!

Tovább is folytatta volna Patai István uram a kifakadást, ha Kamarás Péter meg Cimbalmos János esküdt uraimék nem ismerték volna természetét s nem kapták volna közre jobbról is, balról is egy-egy kupával. Így aztán mégis egy kicsit leöblögette a mérgét s szóhoz engedte jutni a főbíró.

Bede Lukács főbíró kivált a többi tisztos öreg közül. A vállas termet, a hosszú, deres szakáll, az erős nézésű szemek hétköznapi is szereztek a tiszteletből annyit, a mennyivel tíz más község bírása beérhette volna, de hogy most az ünneplő gúnya is rajta volt s ragyogott a dolmány négy sor ezüstgombja, az asztalon pihenő abaposztó-süveg cifra forgója mellett pedig szinte villogott a veretes csákány, hát minden tanácsbéli azt érezte ott magában; csak ennek van legtöbb esze köztünk. A mit különben jól is gondoltak.

Bede Lukács főbíró azon kezdte, hogy az ólomkarikás ablakot kinyitotta, aztán karonfogva Kucka Péter uramat, az alszegi pópisták szószólóját, az egész tanácscsal együtt odaállt az ablak elé.

— Látja Kucka uram ezt a két templomot?

— Már hogyan látnám? Azt csak tán behúnnyott szemmel is tudom, hogy hol a pópista, meg hol a kálomista templom?

— De nem elég ám a tornyot meg a falakat látni, hanem tudni kell azt is, hogy mit beszélnek benne a kövek?

— No, azt még soh'se hallottam!

— Nem ám, mert ész kell hozzá! — kiáltották hátulról Kari András, meg Tar György uraimék.

A főbíró nem szólt semmit, csak visszanezített. Abban a mozdulatlan tekintetben volt valami varázs. Először Kari András uram süppedt le a Csaba János széles háta mögött, aztán Tar György uram se állhatta a nézést; kikapta a nagy kék keszkenőt s olyan köhögést fojtott bele, mintha legalább is két cigányútra tévedt volna gégyében a nyelés.

A főbíró nem várta ki a köhögés végét, hanem folytatta a beszédet.

— No, ha nem hallotta kigyelmed a templom köveinek suttogását, majd elmondom én elejétől végig. Hát ezek az öreg pápista templom kövei azt beszélnek, hogy réges-régen más vallásra tért a kecskeméti hívek egy része; pápista hívekből Luther-körösztyének váltak. De hát nem építhetett az új felekezet más templomot, mert nem tellett rá költség. Adóba vitte el a pénzt a török, orvos keze tenyerelt a vagyona. Csak egyet nem vettek el az apáinktól, az Istent. Mikor aztán az Istenhez folyamodtak, hogy segítsen a nyomorúságos állapotukon, mondja meg a boldogulás titkát, hát az Isten csak annyit mondott a lelköknek: szeressétek egymást. Megfogadták a bölcs szavat. Azt mondták a pápisták a Luther-körösztyéneknek: jó nekünk egymással békességben lennünk. Ha miránk nem szakad a templom teteje, benneteket se üt agyon. Ha elimádkoztuk a misénket, mondjátok aztán el ti is a magatok imádságát, hisz azért nem neheztelhet az Isten, ha alázattal megyünk a házába s ki-ki a maga módja szerint kéri a ház urának kegyelmét. Megegyeztek, ebben maradtak. Mikor a pápisták elvégezték a misét, utánok betértek az újhítűek s hiába harsogtatta jobban egyik a «Szent vagy uram, szent vagy»-ot, a másik meg az «Erős várunk nekünk az Isten»-t, nem tett köztük különbséget a teremő, hanem egyformán mérte rájuk az áldást. Kibírták a török igát, elkezdtek vagyonosodni, megismerték a boldogulás titkát: a szeretetet. Ebben a hitben fohászkodtak fel itt az öreg templomban, mondván: Uram, jó nekünk itt lenni, jó nekünk, uram, így lenni!

Patai scolamester uram már nem állhatta tovább szó nélkül, hanem odakiáltott:

— No, mit szól hozzá, Kucka uram?

Ókegyelme azonban nem szólt semmit, csak a Gellért barátira sunyított, mintha azt mondta volna: Tisztelendő uram, el lehet ezt a beszédet szívelni gyónás nélkül?

Az öreg barát belátott a veséjébe. Rátette a vállára a kezét, aztán ő vette át a szót.

— Annak a kálvinista templomnak a kövei pedig azt beszélnek, hogy a szeretet erőssé, gazdaggá és okossá tette a népet. Azokat a köveket nemcsak kálvinisták rakták össze, hanem egy nagy részét a pápisták magok pénzén emelték s mikor felépült a templom, a pápisták nem azért vonultak be a régi oltárhoz, hogy meggyónják a bűneiket, hanem azért, hogy hálát adjanak az Istennek, a ki bölcs tanácsával a türelmesség, kölcsönös becsület és testvéri szeretet út-

jára terelte őket. Nem bűnbánó zsolozsma, hanem hálaadó ima hangja szállt fel a pápista templomban ugyanakkor, mikor a kálvinista templomban először szólalt meg az ének s a két hang egyesülve emelkedett fel a végtelenségbe, a hol a nagy alkotó áldva tartotta kezét az egymást szerető nemzedékek feje felett. Ez az áldó kéz most is itt van rajtunk. Ki akarja azt eltolni rólunk? A primás? A ki a szószékből Jézus felebaráti szeretetét hirdeti, az most azt akarja, hogy mi kiűzzük innen testvéreinket, saját vérünket, azért, mert azok másformán imádják az Istent? Ki az a dőre, a ki azt hiszi, hogy a nap égi sugarai nem egyformán áradnak szét felettünk s a terebélyes fának több joga volna azok áldásához, mint a mennyi joga van a pázsit között szerényen viruló virágnak? Ki az az ok-talan, a ki azt hiszi, hogy a nap éltető melege nem oly kedvvel pihen a piros rózsza kelyhében, mint a fehér rózsza szirmán? A ki olyan ígét hirdet, hogy az egyik templomba járó testvér a másik templomban imádkozó szívébe üsse a gyilkot, az előtt szilárdan megáll Kecskemét s azt kiáltja felé: Vissza sátán! Ne kísértsd hazug szavaddal azt a népet, a mely megismerte az igaz Istent!

Bede Lukács hirtelen becsukta az ablakot, mert a barát szavára kitört a tanácsbeliek ajkáról a lelkesülés vihara, ezt pedig idő előtt nem jó hallani a népnek.

Csedesz Balázs udvarmester csak úgy lihegett a kupák hordozásától s oly nagy vala az öröm, hogy még Patai scolamester uram is engesztelődve nyalábolgatta a könnyező Kucka Pétert.

Agyas Bóka Pál tizedesnek intett a bíró, hogy álljon az ajtó elé, a többi tizedes pedig őrködjék az ablakok előtt, hogy kíváncsi fülek ne hallgatózzanak. Megkezdődött a titkos ülés.

A főbíró újra megnézte a háborúságot okozó levelet.

— Érdemes bírák és esküdt uraimék, a primás Bécsben van, tehát hamarosan odaküldjük a deputatiót. A deputatiónak pedig meghagyjuk, hogy a primást tartsa szóval. Ígérhet neki fűt-fát, eget-földet, csak arra kérje, hogy a kálvinisták kizavarásával várjon egy kicsit. Időt kell nyernünk, hogy a katonaságot visszatartsuk, mert ez a fődolog. Ha már egyszer itt volna a nyakunkon a német, akkor megverte az Isten az egész munkát, mert a német katonának a jólelkűségére még az Isten is csóválja a fejét. A deputatioba rekommendálom Kucka Péter, Kasza János és Csertő József esküdt uraimékat és pedig olyformán, hogy a primás előtt Kucka Péter uram vigye a szót.

Kucka uram rögtön megkérdezé, hogy miért éppen őt éri az a megtiszteltetés, hogy Bécsig rázassa öreg csontjait csupán azért a mondókáért.

— Erre a mesterségre nincsen alkalmasabb ember. Kigyelmed ha egyet szól, kétszer nyöszörög; ilyen sorban pedig a nyekegés többet használ a pattogásnál. Tehát ebben maradhatunk, ugy-e, bírák és esküdt uraimék?

— Megnyugszunk benne! — hangzott az egyhangú válasz.

— Most hát áttérünk a másik kérdésre, a «discretiora» (diskreció).

A «discretio» abban az időben nagyon fontos dolog volt. Ez igazgatta a város ügyes-bajos dolgait. Ez pedig nem állt egyébből, mint egy nagy ládából, a mely a városháza erős vasajtója rejtekébe volt eldugva. Ebben voltak az akkori kor törvényei, a vesztegetésre szolgáló ajándékok. Nagy volt ezeknek a furcsa törvényeknek az ő erejük. Ez előtt meghódolt török, tatár, hajtott rájuk a német katona s még a primás se tartotta olyan ördögi dolognak, hogy tömjénfüstölés nélkül ne mert volna hozzányúlni.

— A dolog nagyon sürgős, bírák és esküdt uraimék. Legelsőbben is Kucka uraiméknak kiadjuk az utiköltséget, meg a primás számára száz aranyat ajándékol. Aztán Szeless György uram tüstént átnyargal Szolnokra Brugeman commendans urhoz meg Barthóty István vice-kapitány úrhoz és visz nekik 10—10 aranyokat, két vég karaniát, két bokor keztyűt, meg két aranyos kést; aztán megkérdezi, hogy a bécsi udvari haditanácsnál kihez forduljunk a bajunkban. Jó lesz, ha Bruggeman commendans uram rekomendálna bennünket. A haditanácshoz pedig majd elmegyek én, Sárközy Pál és Kalocsa János bíró uraimékkal.

Az általános helyeslés ellenére csak Patai scolamester uram kért szót, a mi megadatván, a következőket mondá:

— Mindent helyeslek, csak egyet nem. Minek a primásnak a 100 arany? Ha főbíró uram értekezik a haditanácscsal s kijárja azt, hogy nem küldenek a nyakunkra katonákat, hát akkor minek a primásnak a discretio? Akkor már úgy sincs hatalma rajtunk! Míg főbíró uram a katona urakkal beszél, addig Kucka uram tartsa a primást nyekegéssel. A pénzt ráér azután is odaadni, ha a katonákkal nem boldogulhatnánk!

Ennek a beszédnek olyan igazsága volt, hogy a főbíró nem tehetett egyebet, mint Kucka uram lelkére kötötte a nyekegést a ki a hivatalosan nyilvánuló közóhaj teljesítését buzgón is ígéré.

Ezek szerint ki lévén mondva a határozat, hozzáfogtak a discretio elosztásához.

A nagy vasajtónak fortélyos zárjait sok időbe került kinyitogatni. Mikor ezzel készen voltak, akkor meg a láda izzasztotta meg őket. Végre annak a födele is kipattant s ki-ki magához vette a

rábízott kincset. Ezután újra sorakoztak a tanácsasztal körül s a mint a főbíró áldást kért Istentől a nagy munkára, egytől-egyig imát mormogtak magukban. Végezetül pedig újra körüljártak a kupák s ha valaki a gyűlés után a városháza felé vetődött, csak az öreg tizedes felfelé csapódó bajúszából olvashatta ki, hogy jó dűlőre jutottak. A tanácsbeliek arcából ugyan semmit se betűzhettek ki, mert azok olyanok voltak, mint a márvány. Csupán csak Patai scola-mester uram vagdosta mérgesen botjával a homokot, de hát ez a tempó együtt járt a tudománnyal, senki se látott benne különöset. Kucka uraimék még aznap elindultak. Szeless György másnap hajnalra visszatért Szolnokról s a főbíró megkapván Bruggemann commendáns izenetét, azonnal fogatott s ők is hajtottak Bécs felé.

Hogy ott mit csináltak, mit nem, az már nem tartozik a dologhoz, csak az a fontos, a mit Kucka uramnak izentek: «Mi már megnyertük a katonákat, nyargalunk haza. Tartsa kigyelmed még egy napig szóval a primást, aztán kigyelmed is indulhat».

Oda haza nagy vígasság volt, mikor főbíró uram megérkezett s János deák felolvasta annak a levélnek a másolatát, a melyet az udvari hadi tanács írt a budai, szegedi és szolnoki várparancsnokokhoz. Volt haszna a «discretió»-nak, mert a levél így hangzott: «Miután Kecskemét lakosai előttünk beszavatolták, hogy az esztergomi Érsek úr az ő evangelicus lelkészeiknek, oskolatanítóiknak és tanulóinak elmozdításával és elszélesztésével, továbbá katonai karhatalom általi megkárosításukkal és rabságba vitetésükkel fenyegetődvén, őket háborgatni s fentebbiekre kényszeríteni kívánja, annál fogva az illetén félelmetes katonai végrehajtásnak idejekoráni betiltásáért esedeztek. Minthogy azonban a nevezett Érsek úr az említett katonai karhatalom végett minket meg nem keresett, ellenben uraságodnak a mi megrendelésünk nélkül annak kiszolgáltatására hatalmas nincsen: ugyanazért uraságod a fentemlített Érsek urat s más akárkit az illetén megkeresés végett hozzánk utasítsa, senkinek pedig a mi rendelésünk nélkül katonai karhatalmat ne adjon.»

Másnap az egész város talpon volt. Mind a két templomban hálaadó isteni tiszteletet tartottak, hogy megmenekedtek a prinás német katonáitól.

Mikor Gellért barát javában mondogatta a piacon híveinek, hogy: «nem oda primás!» akkor ért oda Kuczka uram is a bécsi útból s diadalmasan mutogatva egy zacskót dunynyogva sikítá: «Kinyekegtem, vissza jöttek a száz darab aranyok!»

Hej te régi jó világ! De nagy baj, hogy most csak a nyekegő Kuczka-fajta emberek élnek, a Gellért-barátok pedig kivesztek. Kü-

lőnben az is igaz, hogy ha Bede Lukács-forma emberek ülnének a főbirói székekben, hát Gellért-barátok is jobban akadnának köztünk.

KADA ELEK.

A földi és mennyei hajlékról.

Felebarátom, csak íznyi húsdarab vagy és mégis egy nagy várat építesz magadnak lakóhelyül. Óh hiába valóság! A Krisztus istállója és jászla megszegyeníti a te palotádat. Nemde nem jövevény vagy-e te a földön? Ki épít pedig házakat idegen jószágon? Ama szent emberek, Ábrahám, Izsák, Jákób csak sátorokban laktak és mégis száz meg száz esztendeig éltek. Te alig jutsz el a hetvennyolcvan évig s nagy várakat építesz, mindennap új formát gondolsz ki s büszkélkedel te sár és hamu, a te sárból való házaiddal. Vajjon kinek építed a te szép házaidat? Talán a tűznek, talán a víznek, talán a pusztító ellenségnek? Jéruzsálem drága, szemnek kedves épület vala s íme hogy elhamvadott. Elpusztúlt, a földdel egyenessé tétetett, hogy nem maradt egyik kő a másikon. Mennyi vár hever most hamuban, mely néhány esztendő előtt nagy fáradsággal s tenger költséggel épült! Nem jut-e eszedbe a nap, a mikor a föld semmivé lesz s vele minden fényes palotái? Hol marad akkor a te várad? A te elméd és óhajtásod arra a hajlékra tekintsen, mely nem kézzel csináltatott. Az örök életben kellene néked házat építened, a hol erősen áll, soha meg nem inog a fundamentom. A gyermekek fővény- és kártyaházzal játszanak s többet állítanak felőle, mint a királyi városok felől. Oly gyermek elméjű vagy-e, hogy a mennyei hajlékról elfelejtkezel és a földiben gyönyörködöl? A lélek a testben lakik és a ház nem nagyobb a vendégnél. Mi szüksége van a te kisdéd testednek akkora házra? Holta után elég neki négy darab deszka. Többet lakol te a föld alatt, mint a föld felett s míg oda lent megelégszel egy keskeny sírveremmel, ide fel tágas várat építesz. Én inkább lelkemre viselek gondot és azt az Istennek lakóhelyül felépítem. Az én testemnek egy földből való hajlék is jó leszen. *Tudom én, hogy ha az én földi házamnak hajléka elbomol, Istentől épített házam léssen, nem kézzel csinált ház, hanem örökkévaló a mennyben. És azért fohászok az én mennyei házam után, hogy azzal felöltöztessen.* (II Kor. 5, 1—2. v.)

Sz. F. J.

Hang a szomorú időkből.

Egy költemény, inkább buzgó egyházi ének, a melyben egy kínokkal küzködő lélek panaszkodik Istenének. Titkos kamrájába zárkózva sírt és imádkozott az egek Urához szabadulásért, énekét beleírta aggodalomtól reszkető kézzel egy kis könyvbe s erre a könyvecskére 200 esztendő múlva rábukkant nagyérdemű és fáradhatatlan tudósunk, Thaly Kálmán. S a mint olvasgatta a könyvecskét, mindinkább megbizonyosodott, hogy annak a korszaknak leg-hivatottabb költőjét fedezte föl s hogy ez a költő egy nő: *Petrőczy Kata Szidónia*.

Róla már írt egyszer a Jó Pásztor; az 1899. évi folyam első számában ismertettük életét, rajzoltuk buzgóságát. Több szép vallásos költeményét, énekét is bemutattuk, most megint közlünk egyet. Az Isten igaz anyaszentegyházának üldözését írja le benne eleven színekkel: az igének s a Megváltó érdemének megutálását, a képmutató, ön érdemökkel kérkedő szolgák dölyfösségét, a csábítást s lélekkalászatot, templomaink s lelki tanítóink gyászos sorsát. «Tap-solván örülnek a mi siralminkon» — írja szomorúan a költő. Nagyon tanulságos egy ének, mert eszünkbe jut, hogy derék őseink mennyit szenvedtek vallásukért, még sem tántorodtak meg hitükben. És a mi korunk? Ma üldözések nélkül hitvány csábításra hányan eladják lelküket. Hitük olcsóbb mindennél a világon, eladják bármily potomáron, csak vevő akadjon. Szégyelhetik magukat a régiek előtt, — de tanulhatnak is tőlök, igazi buzgalmat, igazi hűséget.

Végül megjegyezzük, hogy e szép és érdekes éneket Thaly Kálmán tudósunknak egy könyve nyomán közöljük.

*Oh irgalmas Isten, ki vagy te népednek
Óltalmazó atyja igaz hiveidnek,
Látod mindenfelől ellenünk mint jönnek
Szörnyű ragadozó
Juh-ruhába járó
Farkasok, s elnyelnek.*

*Ha te nem segítesz: mi meg nem állhatunk,
A lelki vakságra szörnyen tántorodunk,
Reánk agyarkodó fogoktól rettegünk —
Jaj, ne hagyj elvesznünk
És kétségbe esnünk,
Jövel segítségünk!*

*Föltették magokba, hogy eltöröljenek
Ez földnek színéről, semmivé tegyenek,
Lelkünk ismertetén is urak legyenek,*

*Emberi találmánt,
Kit szent Lelked utált,
Vélünk hitessenek.*

*Táltják és csúfolják a te szent igédet,
Utálnak, kik tisztán tiszteljük nevedet,
Véred hullásával nyert szent érdemedet
Megvetvén, üldözik.
S arra kinszerítik
Az te hiveidet.*

*Más közbenjárókat keresnek magoknak,
Jótéteményekbe igen bizakodnak,
Szerelmes Jézusom veled nem gondolnak,
Kezek munkájának:
Az kőnek és fának
Térdet-fejet hajtnak.*

Népednek pásztori a te házaidból
 Küzöttettednek te szent templomidból,
 Jaj néncs maradások, üzetnek egy helybül
 Másra, s megölettek
 Sok vért kiöntöttek
 Az te hiveidből.

Tapsolván örülnek az mi siralminkon,
 Keményül köszívek nyomoruságinkon,
 És hatalmaskodnak minden juvuinkon,
 Mezsünt az énekszó,
 Hallatik csak jajszó
 Az mi utczáinkon

Schol nem maradhat te néped békével,
 Akárhová menjen, de ők sietséggel
 Ottan feltalálják s nagy veszedelmével
 Ujabb praktikákkal.
 Kigondolt csudákkal
 Fogyatják s fegyverrel.

Eltsalják s csábítják az gyenge hitűket,
 Rabság alá vetik azoknak lelkeket
 Uj találmányokra hajtják szegényeket,
 Az csak kívánságok,
 Hogy gyűljön jószágok,
 Töltik szekrinyeket.

Mert nem ölik meg az halhatatlan lelket,
 Ha kinzások által próbálják az testet:
 Feltámasztja Isten s ad örök életet
 Az sok jajszó után
 Üdvösségnek utján.
 Megvigasztal minket. — Ámen.

Te szent igéd helyett miként kereskednek
 Jövendő bünöket pénzért elengednek,
 Tiltják az Szent-Írást: kiből mint higy-
 Meg ne tanulhassák [jének
 S végét ne szakasszák
 Ő jövedelmeknek.

Tisztu élet színe alatt im mint élnek;
 Fajtalan tobzódók, Istentül nem félnek;
 Az szent házasságot tartják nagy vétekeknek
 S tiltják, példát adnak
 Ők az hallgatóknak
 S nincs tilalma ennek.

Óh szerelmes Atyánk! essék meg te szíved,
 Látod ez inséget, kit szenved te néped
 És jusson eszedbe igaz igireted,
 Mondván: ne félj népem --
 Pokol kapuja sem
 Állhat meg ellened!

Hivunk segítségül az mint parancsoltad:
 Óh ne haggy elesnünk s hitűnket támaszszad
 Erősítsed kérlek, hogy az mint meglhattad:
 Tebened reménljünk
 S azoktul ne féljünk
 Az kik nem árthatnak.

Jó könyvek.

Ebben a füzetben egész sor jó könyvet ajánlhatunk olvasóinknak. Mindenféle fajtát, a miben a lélek okulást, épülést is találhat. A ki csak teheti, rakosgasson valamit félre a kevés pénzecskejéből, hogy egy-két könyvet vehessen magának télire. Tudjuk, a mai szűk világban nagy szeme van a forintnak, — a két dolgos kéz alig győz keresni az egy éhes szájra, — de kedves véreim, nem csak kenyérral él az ember. A lélek is megkívánja a maga jó táplálékát s a lélek éhsége keservetesebb dolog a test éhségénél. A könyvet azonban jól meg kell válogatni. Némelyik veszedelmesebb a test-étető méregnél. Szép a formája, aranyos a kötése, de átok és halál van

benne. Egy cseppecske elég belőle, hogy elveszesd magadat. Az ilyen könyvet úgy kerüljétek, mint a kárhozatot. Figyeljétek arra, a mit most felsorolunk, belőlök bízvást válogathattok, nem vallja egynek se kárát a lélek.

Mindenekelőtt itt van az «**Olajág**». A magyar evangéliumi nők lapja, mely havonként egyszer jelenik meg Budapesten. A *Lorántfy-Zsuzsánna* egyesület adja ki, ez az áldott munkáju társaság, mely a szegények főruházását, az éhezők táplálását, eltévedt s kísértetet szenvedő nők megmentését tűzte ki célul. A mai időben nagyon helyén van az ilyen apostoli munka. A kis lapocska szintén ezen földön munkálkodik s az összes magyar evangéliumi nőket csoportosítani igyekszik zászlója körül. Szerkesztője Vargha Gyuláné, a költőnek neje s Szász Károlynak, az ősz költő püspöknek emelkedett lelkű leánya, a kit a Jó Pásztor közönsége is ismer. Az első számot Szabolcska Mihálynak *Olajág* című remek költeménye nyitja meg, de valamennyi cikke (Szabó A., Vargha Gyuláné, Sántha Károly, Molnár János tolláról) nagyon magvas és emelkedett. A lap ára egész évre 2 korona, tehát az olcsóságban sincs hiba. Reméljük, hogy rövid időn otthonossá válik evang. nőink házi tűzhelye mellett.

A Koszorú. Ebből a derék vállalatból ismét megjelent tíz füzet. Épületes tartalmu elbeszélések ezek, a melyek szintén az ígét prédikálják nekünk. Írói jobbára a Jó Pásztor előtt is ismeretesek, a Koszorú olvasói pedig mint régi jó barátokat szívesen üdvözlik őket: Szabó Géza, Jámbor Lajos, Vállaji Ida, Grátz Mór, Bögösné Kún Anna, Pap Albert, Babay Kálmán, Borsos István, Bassy László, Kovács Sándor és Sárközy István. És minden füzetnek ára potomság: *nyolc fillér*, a mit városi ember kávéházban odadob borraivalónak, falun lakó pedig pakli dohányra szán. Ha már választani kell, bizony inkább hasznunkra van egy koszorúfüzet, melyet újra és újra el lehet olvasni, mint a pakli dohány, a mit füstbe eregetünk s volt — nincs. A fő pedig az, hogy a dohányfüsttől akárhányszor megromlik az egészség, s egy jó könyv olvasása közben pedig pihen a test s erősödik, fölfrissül a lélek. Melegen ajánljuk mindenkinek. A Prot. Irodalmi Társaság kiadványa s már több tizezer példány kelt el belőle. Minden szónál ékezebb bizonyosság jó volta mellett.

Mártha és Mária. Ezt is az Irodalmi Társaság adta ki a «*Házi Kincstár*» c. sorozatban, mint második kötetet. Egy kiváló francia író írta (Barde Eduárd) s magyarra Vargha Gyuláné fordította. Művelt nőknek szóló könyv s tájékoztatja őket minden kérdérről, a mit az élet csak fölvet elöttök s a mire a Krisztus ígéje s a világ bölcsessége különbözőképen felel. Ez a könyv gyönyörűen írja le, hogy él egy *igazán keresztvény* nő a családban s a társadalomban. Hogyan hatja át minden lépését az evangéliumi szellem, hogy végtére sem gondolni, sem érezni, sem cselekedni nem tud Krisztus nélkül, még kevésbé Krisztus ellenére. Ritka nemes olvasmány. Ára díszes kötésben 2 korona.

Régi jó ismerősünk az *Árvaházi Naptár is* megjött. Tartalmát föllesleges ismertetni, mert hiszen napok múlva minden család asztalán ott lesz. Naptárra ép úgy szükségünk van, mint a mindennapi kenyérre. Így is úgy is kell érte pénzt adnunk. 60 fillérnyi olcsó áron ehhez hasonló jó kalendárium nem kapható sehol. Nincs a

mindennapi életnek olyan apró kérdése, hogy ez a naptár útba ne igazítana. Azon fölül ott a sok jó olvasmány. Kedves atyámfiai, ne kapjatok a cifra naptárokon, — hanem vegyétek az Árvaházét, mert ezzel jót is tesztek a szegény árvákkal. Az érte begyűlt pénz nem valami nagy kasszába vándorol ékszeres társaságába, hanem a szegény árvákhoz s útközben átváltozik ruhává, kenyérré, varrótűvé, iskolakönyvvé. Méltó hát ezt vásárolnotok. Hornyánszky Viktor 60 fillérért adja darabját e szép s tartalmas naptárnak.

Irodalmi esemény van készülöben. Arról van ugyanis szó, hogy nemzeti irodalmunk összes elhúnyt nagyjainak munkái egyöntetű, díszes kiadásban kerüljenek a magyar nemzet kezébe; egyöntetűen, díszesen és olcsón, 55 csinosan kötött, könnyen kezelhető kötetben. Balassától és Zrínyitől Arany Jánosig mindent magába foglal ez a kiadás, a mit költői irodalmunk maradandót felmutathat. De nemcsak költőink munkáit: Széchenyi István, Deák Ferenc, Kossúth Lajos, Kemény Zsigmond munkáinak legjavát is. A «Magyar Remekírók» tehát nagy költőink és íróink olyan kiadása lesz, a melyre évtizedek óta vár a magyar nemzet és arra való, hogy olvassák, mert elhagyja azt, a mi másod- vagy harmadrangú, avagy a mi csupán a tudós kutatót érdekli. A régibb írók műveit irodalmi értékeihez és irodalomtörténeti jelentőségükhöz mért megválogatásában, az újkori írók (nevezetesen Arany, Vörösmarty, Petőfi, Tompa, Garay, Bajza, Czuczor, Vajda, Arany László, Szigligeti, Madách, Reviczky, Csíky) műveit lehetőleg teljességükben, mindenestre festőműveikkel fogja felölelni. A Franklin-Társulat, mint e korszakos irodalmi vállalat kiadója, ezzel a vállalatával nagy meglepetést szerez a nemzetnek. Évek óta készül rá; egymás után szerezte meg terve kiviteléhez jeles íróink munkáinak kiadói jogát, s most, hogy Arany János művei is tulajdonává lettek, siet annak megvalósításával s 55 tekintélyes szép kötetben egyesíti nemzetünk szellemi munkássága legjavának summáját, azzal a nagy gondossággal, melyet az ilyen tekintélyes vállalat megkövetel. Ezért az egyes írók munkáját leghivatottabbjaink rendezik sajtó alá s látják el életrajzzal. Élükön Gyulai Pál, Beóthy Zsolt, Berzeviczy Albert, Kossuth Ferenc, Eötvös Károly, Rákosi Jenő, Lévy József, Vadnay Károly, Heinrich Gusztáv, Riedl Frigyes, Badics Ferencz. Az eszme, mely a kiadótársulatot e nagyjelentőségű vállalat közrebocsátásánál vezérli, az, hogy lehetővé tegye minden családnak a magyar nemzet jeles és remekíróinak megszerzését ép úgy, ahogy a művelt külföldön is a legszegényebb jövedelmű család is legelsősorban a nemzeti classikusok birtokába jut. (A kiadó Franklin-Társulat e nagy vállalat részletes programját őszszel fogja közzétenni és ugyanakkor a kiadást megindítani. Kötelességének tartja azonban már most, — a közönség saját érdekében — a figyelmet e korszakos vállalatra felhívni, hogy megtévesztések ellen megóvja. A hírlapokban ugyanis néhány nap óta «Képes remekírók könyvtára» cím alatt egy vállalat hirdettetik, melynek címe félreértésekre adhat alkalmat. Ily félreértések vagy megtévesztések kikerülése végett hangsúlyozni szükséges, hogy a magyar remekírók gyűjteménye kizárólag és csakis a Franklin-Társulat kiadásában jelenhetik meg, mivel ez a társulat ez idő szerint a nagy magyar írók kiadási jogainak kizárólagos tulajdonosa.

Az „Állatok Világa“. Abból az európai hírű s mindenütt megbecsült munkából, a melyet Brehm Alfréd írt s amelynek magyar kiadása «Az állatok világa» címmel a Légrády testvérek kiadásában most jelent meg, a 36-ik füzete is elhagyta a sajtót. Ebben a gondosan illusztrált füzetben, amelyhez a kiadó czég fekete nyomatú műlapot csatolt, a hódfélék ismertetése kezdődik. A tudós és nagy megfigyelő tehetséggel bíró szerző az általános ismertetés után a közönséges hódról mond el rendkívül jellemző és érdekes dolgokat, hogy azután a pele-félékkel foglalkozzék, a melyek közül a nagy pele, az erdei pele, a mogyorós pele s a kerti pele ismertetésével foglalkozik. A füzet végén az egérfélékről van szó. Ha megemlíjtük, hogy a szövegrajzok kitünőek és hogy a fekete nyomatú műlap a vízi malacokat ábrázolja, rövid jelentésünket be is végezhetjük. «Az állatok világa»-nak egy-egy füzete 80 fillérbe kerül és a füzetek úgy az irodalmi vállalat kiadóhivatalában (váczi-körút 78), mint minden jobb könyvkereskedésben megszerezhetők.

A „Kis Énekeskönyv“ többrendbeli közbejött akadály miatt csak október hó végével jelenhetik meg. Az érdeklődőket szíves türelemre kérjük.

Az egyházi élet köréből.

A Jó Pásztor III. évfolyamából ez a tizedik szám. Tartalma mutatja, hogy kitűzött céljához hű maradt s a szerkesztővel együtt egyházunk legelőkelőbb írói dolgoznak a tartalom gazdagításán. Ára oly olcsó, hogy a veritékes munkából élő szegény ember is megszerkezheti. Aki mindjárt nem tud érte fizetni, írjon egy levelezőlapot a szerkesztőnek s kértére a kiadóhivatal elvár a pénzért szüret utá-nig. A lap ára 2 korona, melyet *Pozsonyba, Kovács Sándor theol. akad. tanár, szerkesztő címére kell küldeni.* Hét előfizető után egy ingyen példány jár.

Bizalommal kérjük olvasóinkat, legyenek szívesek a Jó Pásztort ismerőseik közt terjeszteni. Ez a legolcsóbb keresztyén ujság s a tiszta evangéliom szerint táplálja olvasóit lelki eledellel.

Miskolc nagy napjai. Már múlt számunkban megemlékeztünk közös féltett kincsünknek, a Magyar Prot. Irodalmi Társaságnak miskolczi fényes közgyűléséről. Az egyházi lapok egyhangú véleménye szerint minden eddigi vándorgyűlésnél népesebb volt s jelentőségét emelte az is, hogy a két egyháznak minden kiváló férfija megjelent ottan. Püspökök, felügyelők, írók és más egyházi munkások vállalva, szent lelkesedéssel forrottak össze a nagy cél szeretetében és odaadó szolgálatában. Szép volt minden, a fogadás meleg, a beszédek tartalmasak és szárnyalók, — de mi legnagyobb örömmel néztük az atyafiaknak békességes, bizalmas együtt lakozását. A két tiszai kerület (helv. és ág. hitv.) nevében Vay Béla báró, a két miskolczi egyház nevében *Zelenka Pál* püspök üdvözölte a társaságot, melynek elnökei Gyurácz és Hegedűs hatalmas ékesszólással ismertették a társaság hivatását. E két vezér lelkesedésének valóban sokat köszönhetünk. Ők tették népszerűvé az Irodalmi Társaságot, mely néhány év óta kifeszített vitorlakkal siet előre útján. Az isten-

tiszteleten Sárkány Sámuel imádkozott (az avasi régi templomban) s Novák Lajos sárospataki tanár prédikált nagy hatással. Az ünnepi gyűlés babérján a hivatalos szereplőkön kívül két kiváló emberünk osztozott: Prónay Dezső báró egyet. felügyelő, a ki az eszményi egyházzól szólva a lélek és szellem egységének hatalmát hirdette és Lévy József, jeles költőnk, a ki «Apostolok» című költeményével elragadta hallgatóságát. A titkári jelentés sok öröndetes dologról számolt be. A legfontosabb azonban az, hogy sorban olvashatjuk nagy reformátoraink: Luther és Kálvin alapvető munkáit magyarul, hozzájuk méltó jó fordításban. Örömmel üdvözöljük a társaságot ezen a mezőn; ez a munka igazán dús aratást ígér, mert reformátoraink nagy lelke ma is hat, éltet és termékenyít. Hiszen minden soruk az élet ígétjét prédikálja.

Miskolczon belmissziói értekezlet is volt s az idén, a hogy a tudósításokból látjuk, már hódított az eszme. Dessewffy Emma és Szilassy Aladár előadásait jóakaratu érdeklődő közönség hallgatta. Általában elmondhatni, hogy az úgynevezett belmissziói, magyarul: hiterősítő, egyházépítő munkának senki sem ellensége, sőt a legtöbb ember elismeri, hogy eddigi tétlenségünk, nem bánomságunk több kárt okozott a Krisztus nyájában a ragadozó farkasoknál. Érezzük, hogy tenni is kell valamit, sokban lobog is a munkavágy, de a külön egyletalakítástól a többség ma is fél s arra hívatkozik, hogy mind ezt a munkát az egyházak maguk egylet nélkül elvégezhetik. Látva ez idegenkedést, azt hisszük, a belmisszió hívei jól teszik, ha az országos szervezést nem erőltetik tovább. A belmissziói munkában egyetértünk, hiszen minden szív lelkesedik s minden kéz dolgozni akar. Az országos szervezés visszavonást, egyenletlenséget támasztott köztünk. Ebből az a tanulság, ne áldozzuk fel az egyetértő belmissziói munkát az egylet megvalósulásáért. Dolgozzunk, a hol csak aratni valót látunk és bizonyosan nem dolgozunk hiába. A munka szabad és nem függ semmi testület határozatától. Mindenki hozza elé lelke tárházából, a mi kincse van és ossza szét felebarátai között: hitét, szeretetét. Ez a munka előbb-utóbb kivívja a köztiszteletet s akkor évről-évre szaporodnak barátai is. A munkára következett áldás a kétkedőkből lelkes, munkás híveket teremt. Hiszen egy ember is sokat tehet, ha Isten nevében hozzáfog. Ne veszdődjünk meddő harcokkal, lássunk a munkához. A ki dolgozik, azé a jövő. (Munkás Pál.)

Luther-Társaság. A nyíregyházi gyűlés fontos határozataival nagy jelentőségűvé válhatik a Luther-Társaság életében. Az alapszabályokat megváltoztatták. A főújtás az, hogy az írói érdemöknél fogva kiváló tagokból külön irodalmi szakosztályt alakítottak (30 tag). Reájuk hárul első sorban az irodalmi munka, bírálás s a társaság irányítása. A névsort mind ez ideig nem tették közzé, de hisszük, hogy együtt fogjuk látni benne mindazokat, a kik tudnak is, akarnak is dolgozni. A Családi Lapot Böngérfi Jánosra bízták. Értesülésünk szerint a kiadványokat legközelebb fogja a tagok számára szétküldeni Majba Vilmos, a könyvkiadóhivatal kezelője. Jövő számmunkban részletesen szólunk róla. Reméljük, hogy a megifjodott társaság ezentúl még sikeresebben fogja szolgálni egyházi irodalmunk ügyét.

*Az Evang. Theologusok Otthona kiadásában
megjelent*

a „Protestáns Esték“

II. füzete.

TARTALOM:

- A monotheismus a görögök-
nél és izraelieknél . . . Pukánszky Bélától.*
A fejedelemasszony udvara Kovács Sándortól.
A női kéz . . . Hegedűs Istvántól.
Sokrates . . . Stromp Lászlótól.
Versek . . . Szabolcska Mihálytól.
A provencei troubadourok . Albert Józseftől.
Jean Paul a leánynevelésről Dr. Masznyik Endrétől.
Az evangelium Japánban . Pröhle Vilmostól.
*A munkáskérdés és a soci-
alis reformok . . . Schulpe Györgytől.*
Költözés más világba . . . Stromp Lászlótól.
Carlyle Tamás. . . Jónás Jánostól.
*A halotthamvasztás keresz-
tyén álláspontról . . . Dr. Masznyik Endrétől.*

*A vaskos 20 nyomtatott íves mű ára 2 korona, di-
szes angolvászson kötésben 3 korona.*

*A megrendelések a Balassa-Gyarmati Könyv-
nyomda Részvénytársasághoz vagy Kovács Sán-
dor theol. tanár úrhoz Pozsonyba intézendők*

Legalkalmasabb konfirmációi ajándék

KOVÁCS SÁNDOR

IMAKÖNYVE

az evangyéliom népe számára.

Az egyházi irodalomban egyedül áll tartalmával, díszes kiállításával és olcsóságával.

A protestáns imádságok gyöngyeinek gyűjteménye. Az egyházi lapok szerint igazi hézagpótló mű, a minék egy prot. családból sem volna szabad hiányoznia.

A B.-Gyarmati Könyvnyomda Részvénytársaságnál

és minden könyvtárban kapható.

- Csinos keménykötésben 1 k. 60 fill
Díszes angolvaszon kötésben, arany metszettel, finom miniszer papíron, csattal 5 k. — fill
Elefántesont, kárpát, vagy díszes bőr-kötésben, arany metszettel pergament papíron, díszes csattal 8 k. — fill
- Lelkész vagy tanító uraknak két havi leszámolásra bizományba is ad imádságos könyveket

a B.-Gyarmati Könyvnyomda
Részvénytársaság.